

סגור חלון



## האם פוליסת ביטוח חיים מכסה גם תאונה, מחלה או נכות?

לעתים, במסגרת נטילת הלוואה מהבנק, יידרש הלווה לרכוש פוליסת ביטוח חיים? פוליסות אלה מגדירות את מקרה הביטוח כאירוע של מוות בלבד, אולם ניתן לרכוש להן הרחבות שונות? כיצד הכריעו בתי המשפט בסוגיה זו?

ג'ון גבע 21/12/16

רובנו ערים לחשיבות הקיימת ברכישת פוליסת ביטוח חיים. ברור כי פוליסה זו נועדה להעניק כיסוי ביטוחי במקרה של מוות, חס וחלילה. פוליסה זו תעניק כיסוי ביטוחי גם כאשר המבוטח יגיע לגיל מסוים (בהתאם להגדרות הפוליסה).

במקרים רבים, רכישת פוליסת ביטוח חיים מהווה תנאי למתן הלוואה מהבנק, אשר ידרוש סעיף שיעבוד בפוליסה, שלפיו במקרה ביטוחי יועברו התגמולים בשלב הראשון ישירות לבנק, כדי לסלק את יתרת הלוואה באותה עת.

ואולם בכמה מקרים, מבוטחים שרכשו פוליסות ביטוח חיים חוו למרבה הצער אירועים של תאונה, מחלה או נכות - וטענו כי הפוליסה מעניקה כיסוי ביטוחי גם בגינם. נשאלת השאלה: האם פוליסת ביטוח חיים אכן מעניקה כיסוי ביטוחי גם למקרים כאלה? כיצד הכריעו בתי המשפט בסוגיה זו?

במועד מסוים נטל ס' ("התובע") הלוואה בסך 100,000 שקל מבנק למשכנתאות ("הבנק"). כשנה וחצי לאחר מכן נטל התובע הלוואה נוספת מהבנק. הלוואה השנייה הייתה בסך 60,000 שקל.

בחוזה הלוואה שנערך בין התובע לבנק, נכלל סעיף התחייבות שלפיו התובע יבטח את חייו בסכום אשר לא יפחת מיתרת סכום הלוואה, כפי שתהיה מעת לעת. סוכם כי הפוליסה תשועבד לטובת הבנק, ובקורות אירוע ביטוחי ישמשו תגמולי הביטוח לסילוק יתרת הלוואה.

במעמד החתימה על הלוואות חתם התובע על טופס שכותרתו "בקשת הצטרפות לביטוח חיים של מקבלי המשכנתא והעריבים, הצהרת בריאות וויתור על סודיות רפואית". לתובע נערכה פוליסת ביטוח חיים ("הפוליסה") אצל חברת ביטוח מסוימת ("חברת הביטוח"), בהתאם לטופס שהוא חתם עליו.

לאחר שחלפו כמה שנים היה מעורב התובע בתאונה, אשר הוכרה על-ידי המוסד לביטוח לאומי כתאונת עבודה. בהקשר זה נקבעה לתובע נכות לצמיתות בשיעור של 10%. בשנים 2008-2009 פיגר התובע בהחזר הלוואות, והבנק פתח בהליכי הוצאה לפועל כנגדו.

מנגד ובעקבות נכותו, עתר התובע לבית המשפט - וביקש לקבל תגמולי ביטוח מכוח הפוליסה. התובע טען כי הפוליסה מכסה מקרה נכות ופטירה, כי התאונה אשר אירעה לו עונה על הגדרת מקרה הביטוח, וכי על חברת הביטוח לשלם לו את תגמולי הביטוח. התובע הוסיף כי ככל שלא ערכו לו חברת הביטוח והבנק ביטוח המכסה מקרה נכות, הרי שהם התרשלו.

בין השאר, הבנק טען להיעדר עילת תביעה ביטוחית, שימוש לרעה בהליך המשפטי, התיישנות וטענות נוספות. כמו כן, הבנק הוסיף כי לא ייתכן שמצד אחד יטען התובע כי נערכה לו פוליסת ביטוח למקרי נכות, ובגינה יש לשלם לו תגמולי ביטוח; ומצד שני יטען כי כלל לא נעשה לו ביטוח. שתי טענות אלו אינן יכולות לדור בכפיפה אחת.

זאת ועוד, הבנק טען כי התובע קיבל הסבר בעניין הפוליסה, שלפיו היא מכסה מקרי מוות בלבד - ואינה כוללת מקרי נכות.

חברת הביטוח טענה להגנתה, בין היתר, טענת התיישנות, היעדר עילה ובכלל זה כי הביטוח שרכש התובע הוא למקרה מוות בלבד, ותו לא. האם ביטוח חיים מכסה גם מקרים של נכות? לחלופין, האם התרשלו הנתבעת וחברת הביטוח בכך שלא התאימו לו ביטוח המכסה גם מקרה נכות?

בית המשפט קבע כי טענה, שלפיה ביטוח חיים מכסה גם מקרה של נכות בחיי המבוטח, לא עולה בקנה אחד עם המסמכים שהוצגו בפניו. לא זו בלבד, אלא שטענה שכזו מנוגדת ללשון החוק. בית המשפט הסתמך על סעיף 41 לחוק חוזה הביטוח, שלפיו: "בביטוח חיים מקרה הביטוח הוא מותו של המבוטח או של זולתו או הגיעם לגיל מסוים או מקרה אחר בחייהם, למעט תאונה, מחלה ונכות".

לעניין טענתו של התובע להתרשלות מצד הבנק ומצד חברת הביטוח, נקבע כי דין הטענה להידחות. בית המשפט ציין כי במקרה דנן מדובר בביטוח חיים קבוצתי. בהתאם לתקנות, בביטוח חיים קבוצתי ניתן להוסיף ביטוח סיכוני תאונה, מחלה ונכות. משכך אין מדובר בחובה להוסיף בפוליסה לביטוח חיים, ביטוח סיכוני תאונה ונכות.

עוד צוין כי לתובע הייתה אפשרות להרחיב את הביטוח למקרים נוספים, והוא אף יכול היה לבטח את עצמו בביטוח אחר ו/או נוסף שיכסה אירועים של סיכוני תאונה, מחלה ונכות.

בהתאם לאמור, בית המשפט דחה את התביעה במלואה. (בית משפט השלום (נצרת) - 4747-09-09).

## מצבים לא זהים

במקרה אחר, ל' ("התובעת") נטלה עם בן זוגה הלוואה מאחד הבנקים בארץ ("הבנק"). ההלוואה ניתנה לצורך רכישת דירה, בכפוף לרכישת פוליסת ביטוח חיים להבטחת החזר ההלוואה ("הפוליסה").

התובעת רכשה פוליסת ביטוח כאמור מכמה חברות ביטוח ("חברות הביטוח"). חודשים ספורים לאחר מכן חלתה התובעת במחלה הגורמת, בין השאר, לכאבי שרירים, לתחושות עייפות כרונית ולתסמינים נוספים ("המחלה"). בשל המחלה נאלצה התובעת לפרוש מעבודתה - והחל באותו מועד היא נמצאת במצב של פנסיה רפואית.

במועד מסוים קבע המוסד לביטוח לאומי לתובעת נכות רפואית לצמיתות בשיעור של 56% ואובדן כושר עבודה בשיעור של 100%. התובעת פנתה לבית המשפט, בטענה כי משאיבדה את כושר עבודתה, היא זכאית לפטור מתשלום החזרי ההלוואה וכן לסילוק יתרת החוב. לשיטתה, על חברות הביטוח לשלם את החוב מכוח הפוליסה.

חברות הביטוח ביקשו מבית המשפט כי יורה על מחיקת התביעה על הסף. לטענתן, הפוליסה מעניקה כיסוי ביטוחי במקרה של מוות בלבד - ולא במצב של אובדן כושר עבודה, כפי שאירע במקרה הנכחי. אובדן כושר העבודה של התובעת הוא מצב הנעדר כיסוי ביטוחי. כתוצאה מכך, התביעה הוגשה בהיעדר עילה - ועל כן יש להורות על מחיקתה. האם הפוליסה מעניקה כיסוי ביטוחי גם לאירוע של אובדן כושר עבודה שנגרם בשל מחלה?

בית המשפט עיין בפוליסה וציין כי הסעיפים השונים מובילים למסקנה ברורה ופשוטה, שלפיה הפוליסה חלה במקרה של מוות בלבד. הפוליסה אינה כוללת התחייבות כלשהי לפצות את התובעת במקרה של אובדן כושר עבודה.

נוסף על כך, הפוליסה מתייחסת לפירעון מלוא יתרת החוב לאחר מותו של המבוטח. זאת, להבדיל מתשלום כלשהו נוכח אובדן כושר עבודה. בית המשפט הוסיף כי אין בלשון הפוליסה כל אחיזה לפרשנות שאותה מבקשת התובעת לאמץ, דהיינו שפטירה ואובדן כושר עבודה הם מצבים זהים במסגרת הפוליסה.

יתרה מזאת, נסיבות רכישת הפוליסה ומטרתה תומכות אף הן בדחיית טענותיה של התובעת. מדובר בפוליסה שנרכשה במסגרת נטילת הלוואה לצורך רכישת דירה. תכליתה של הפוליסה היא לפרוע את מלוא יתרת חוב ההלוואה, שלא נפרעה בעת פטירת התובעת חו"ח, ולא לכל מטרה אחרת.

כלשונו של בית המשפט: "הפוליסה כתובה בלשון פשוטה, רגילה וחד-משמעית וממוקדת בסילוק מלוא יתרת ההלוואה שלא נפרעה במקרה מצער של פטירת הלווה. הא ותו לא".

בית המשפט קיבל את עמדת חברות הביטוח והורה למחוק את התביעה על הסף. (בית משפט השלום (חיפה) 31455-03-14).

עינינו הרואות כי לעתים, במסגרת נטילת הלוואה מהבנק, ידרש הלווה לרכוש פוליסת ביטוח חיים שתבטיח את החזר ההלוואה בעת פטירתו. ככלל, פוליסות ביטוח החיים מגדירות את מקרה הביטוח כאירוע של מוות בלבד. עם זאת, ניתן לרכוש הרחבות שונות במסגרת הפוליסה - ולשם כך ראוי ומומלץ להתייעץ עם אנשי מקצוע מתאימים אשר יתאימו פוליסה למבטח שתתאים לצרכיו.

**? הכותב הוא מומחה בביטוח ונזיקין, הבעלים של משרד עורכי דין ג'ון גבע ומשמש, בין היתר, כיועץ המשפטי לחברי לשכת סוכני הביטוח.**